

In dit nummer onder andere	
Verhuizen naar het buitenland	3
Beleggingsadviescommissie	4
Gesproken versie Pensioencontact	7
Column: Handtekening	8

Fusie pensioenfondsen

Per 1 januari 2007 zijn de pensioenfondsen van DSM-Chemie (PDC) en Gist-Brocades (PGB) samengegaan.

Uw nieuwe pensioenfonds heet voortaan PDN (Stichting Pensioenfonds DSM Nederland).

De fusie heeft gevolgen voor de contactbladen voor de uitkeringsgerechtigden van PDN. Zo verscheen in januari 2007 de laatste uitgave van de Deelnemersraad Nieuwsbrief voor de PGB-verzekerden. Vanaf dit jaar ontvangen zij Pensioencontact. Wij heten alle nieuwe lezers graag van harte welkom. Vanaf 1 januari 2007 is Pensioencontact niet langer een uitgave van DSM Pension Services, maar van het nieuwe PDN. Dit betekent dat het blad in de huisstijl van PDN is opgemaakt. Voor de rest wijzigt er aan de opzet van Pensioencontact niets.

Colofon

Pensioencontact verschijnt drie keer per jaar en is bestemd voor degene die een uitkering ontvangt van PDN.

Redactieraad:

Inge von der Ahé, Ivo Coolen, Anita Creusen, Marleen Hoepfert, Jan Janssen, Steef Lauwers en Henk Thonen.

Realisatie:

Hard Working Reader Publishers

Illustraties:

Geert Setola

Fotografie:

Annemiek Mommers en anderen

Redactieadres:

PDN t.a.v. dhr Jan Janssen
Postbus 6500, 6401 JH Heerlen
E: info.PDN@dsm.com
I: www.PDNpensioen.nl
T: 045 5782144

Pensioencontact

Pensioencontact is een uitgave van Pensioenfonds DSM Nederland

'Pensioenen is een vak apart geworden'

'Pensioenbestuurders moeten deskundig zijn'

De nieuwe voorzitter van PDN, Frans Pistorius, voelt zich thuis bij activiteiten waarbij het zakelijke direct gekoppeld is aan het sociale. 'Dat maakt je taken altijd gevarieerd. Die combinatie zakelijk-sociaal geldt ook voor pensioenen. Mij wacht ook hier een veelkleurige taak. Dat vind ik aantrekkelijk.'

Frans Pistorius: 'Ik tref hier zowel een goede regeling als een voortreffelijke pensioenorganisatie aan'.

Frans Pistorius volgde Just Fransen van de Putte op als Directeur DSM Nederland B.V. en ook als voorzitter van het pensioenfonds. Nieuw is deze positie niet voor hem. Hij was ook al voorzitter van 1998 tot 2003. Als directeur van DSM Nederland, stuurt en toetst hij natuurlijk de sociaal-economische aangelegenheden. Tegelijkertijd onderhoudt hij talrijke contacten binnen en buiten de organisatie voor alle DSM bedrijven in Nederland en is hem veel gelegen aan zijn verantwoordelijkheid voor personeelsaangelegenheden.

OPEN BLIK

De loopbaan van de nieuwe voorzitter van het pensioenbestuur bracht hem steeds in afwisselende functies. De uit Tilburg afkomstige registeraccountant werkte, voordat hij bij DSM begon, onder andere bij wat nu het Academisch Ziekenhuis Maastricht is. Hier was hij nauw betrokken bij de succesvolle overschakeling en bij de nieuwbouw. Inmiddels is hij 21 jaar bij DSM waar hij tal van managementfuncties vervulde. Na een recent verblijf van drie jaar in Zwitserland (voor DSM) is hij sinds mei vorig jaar weer terug. 'In Basel werkten we samen in een kantoor van 300 mensen van 28 nationaliteiten. Dat maakt dat mensen een meer open blik hebben. Door die onbevangen blik wordt ineens veel mogelijk. Als je hier drie jaar bent weg geweest valt je op dat het gebied Zuid-Limburg en zijn mensen duidelijk anders zijn dan jaren geleden. Er is een verharding in de maatschappij opgetreden die minder past bij die "open" blik, anderzijds is er veel dynamiek waar we het nodige van kunnen verwachten.'

STEEDS OVERSTAPPEN

'Dat geldt ook voor DSM dat, door de overgang van een staatsbedrijf naar een particulier bedrijf en door de overstap van petrochemie naar specialties, een compleet ander bedrijf is geworden. De kunst is wel om bij dit soort omwentelingen de goede dingen van vroeger vast te houden, maar dan in de nieuwe omgeving van een modern slagvaardig bedrijf.' Lukt dat want er blijven regelmatig reorganisaties aan de orde? 'Jazeker,' zegt Frans Pistorius overtuigd. 'Mensen bij DSM kennen nog steeds een sterk comfortgevoel, ook al weten ze dat ontwikkelingen op de markten hun baan kunnen bedreigen. Dat merkte ik ook heel sterk in Basel, waar men deze DSM eigenschap - dat comfortgevoel onder de medewerkers - herkent. Men vertrouwt erop dat het bedrijf hoe dan ook de personele aangelegenheden goed aanpakt. Dat hangt gewoon samen met dit bedrijf. En toch wordt er niet met geld gegooid. We stoppen liever veel energie in carrières. We weten dat mensen niet meer veertig jaar hetzelfde werk kunnen blijven doen. Ook als het goed gaat, leiden we daarom mensen op en trainen ze breder zodat ze, zodra het nodig is, elders op de arbeidsmarkt verder kunnen. Vooral binnen maar ook buiten het bedrijf als het niet anders kan.'

BELEGGEN EN RISICO'S

'Pensioenen hebben te maken met veel geld investeren. 'Zeker, en dat wordt alleen maar belangrijker. Daar moet je de risico's als bestuur van onderkennen. Onderdeel van de zegen van de vergrijzing is dat mensen langer leven en dus meer geld van hun pensioenfonds tegemoet mogen zien. Verstandige beleggingen moeten dit extra geld opleveren en daarmee de waardevermindering van een pensioen mogelijk maken.

Wat ik ook heel belangrijk vind, is dat een goede regeling en een goede uitvoering voor pensioenen hoort bij een sociaal verantwoord ondernemingsbeleid. Je investeert nu voor de deelnemers geld, zodat zij over tientallen jaren van hun pensioen kunnen genieten. Met de gelden die aan je zijn toevertrouwd ga je dus zorgvuldig om door een doelgericht conservatief beleggingsbeleid te voeren. 'Mensen moeten er van op aan kunnen dat het met hun pensioen goed zit.' En is dat zo? 'Volmondig ja. Ik tref hier zowel een goede regeling als een voortreffelijke pensioenorganisatie aan.'

MODERNISERING

'De taak van het bestuur is om erop toe te zien dat dit zo blijft en dat de pensioenactiviteiten van DSM zich in de goede betekenis mee ontwikkelen met de nieuwe inzichten.' Dat gaat niet vanzelf. 'Nee, het is daarom een goede zaak dat het pensioenfonds naast de onderneming staat. Dat is een sterk punt van het Nederlandse pensioenstelsel en ook van de nieuwe pensioenwet.' Daar hoort weer streng toezicht bij. 'Ja, natuurlijk moet er toezicht zijn. Ik wijs er wel op dat je toezicht niet altijd verbetert door alles maar op elkaar te stapelen. Het moet effectief en niet ambtelijk zijn. Wij zitten financieel in een stevige positie en het bestuur moet ook de mogelijkheid van de toezichthouders hebben om vanuit deze positie te opereren. Mijn opvatting: goed dat het er is, maar het toezicht moet niet de rol van het bestuur overnemen.'

MEER WAARDERING

Pensioencommunicatie is een ander belangrijk actueel thema. 'Absoluut. Een belangrijke opdracht waar we voor staan is de goede regeling die we hebben, beter uitleggen aan alle mensen die erbij zijn aangesloten. De communicatie moet leiden tot een grotere interesse en waardering voor het pensioen. Het is immers uitgesteld loon. Werkenden interesseren zich in het algemeen nog te weinig voor pensioen. Liever hebben ze vandaag een dubbeltje loonsverhoging dan straks een kwartje meer pensioen.' De vraag is of dat verstandig is. 'Precies. Naar de gepensioneerden toe is er al veel communicatie, maar voor de werkenden zou dat duidelijk moeten gaan toenemen. Pensioenen is een vak apart geworden. Het is een zeer complexe wereld, dat was me al duidelijk toen ik voorzitter van het fonds was van 1998 tot 2003, maar de complexiteit is sindsdien niet afgenomen, integendeel. Meer nog dan vroeger moeten de individuele bestuursleden daarom deskundig zijn op pensioengebied. Het is een vak waarin je plezier moet hebben om het goed te kunnen doen. Toezichthouders en anderen vinden ons pensioenfonds al jaren een van de beste. Ik begin dus weer aan een dankbare taak.'

Heel wat voeten in de vreemde aarde

Rinus had er vaker van gehoord. Mensen die na hun pensionering Nederland verlaten. Iemand in de straat keerde terug naar zijn geboorteland. Of was het dat van zijn vrouw? Ook kende hij een collega die naar een land met een aangenamer klimaat verhuisde. Toen dat gebeurde grapte hij: 'Een aangenamer belastingklimaat zul je wel bedoelen'. Ooit las hij hoeveel gepensioneerden in het buitenland wonen. Het waren er veel meer dan hij dacht.

Ook Rinus had toen hij nog werkte vaker gezegd dat hij na zijn pensionering Nederland zou inruilen voor dat exotische plekje op de aarde. Nu het bijna zover was vroeg hij zich af wat daar wel niet allemaal bij komt kijken. Op de eerste plaats zou hij natuurlijk dat droomhuisje moeten vinden op die ideale plek. Maar behalve die praktische zaken moet er natuurlijk ook administratief en financieel nog het een en ander geregeld worden. Hij besluit toch maar eens navraag te doen.

Rinus draait het nummer van de Service Desk voor informatie: 045 5788100. Op zijn vraag waar hij allemaal aan moet denken krijgt hij een uitvoerig antwoord. 'In eerste instantie zult u uw eventuele vertrek bij de Belastingdienst moeten melden. Het kantoor "Buitenland" van de Belastingdienst is in Heerlen gevestigd. Het telefoonnummer is 0555 385 385. Hier kan men allerlei informatie geven over de fiscale gevolgen van uw vertrek. Daarnaast zal met betrekking tot ziektekosten het CVZ benaderd moeten worden. Hun telefoonnummer is 010 428 9551. U zult nog bij meer instanties terecht komen, maar dat wijst zich gaandeweg vanzelf. Ook zult u kennis moeten nemen van de regels in het land van bestemming.

Als Rinus vraagt of dit alles is, antwoordt de medewerker van de Service Desk: 'Ook het pensioenfonds zult u moeten inlichten. Uw vertrek zal geen gevolgen hebben voor uw bruto uitkeringshoogte. Wel kan er in de inhoudingen een verschil optreden. Het nieuwe woonland zal andere spelregels op het gebied van belasting, verzekeringen en ziektekosten hebben. Daardoor kan de netto-uitkering er anders uit komen te zien.

Waar u ook nog rekening mee moet houden is het feit dat u mutaties aan ons moet doorgeven. Mensen woonachtig in Nederland worden "gevolgd" door de Gemeentelijke basisadministratie. Dat wil zeggen dat verhuizingen, huwelijken, echtscheidingen en overlijdensberichten automatisch aan ons worden doorgegeven. Bij een vertrek naar het buitenland verliezen wij deze koppeling. Daarom moet u na uw vertrek jaarlijks een zogenaamd "bewijs van in leven" aan ons toesturen. Ook zult u bij een van de gebeurtenissen die ik noemde ons daarvan schriftelijk op de hoogte moeten stellen. Verder brengt ook het gebruik van een buitenlands bankrekeningnummer enkele voorwaarden met zich mee. Eventuele kosten komen namelijk voor rekening van uzelf. Ik stel voor dat u nog een keer terugbelt als alles wat definitiever is geworden. Ik ben bang dat het anders wat te veel in één keer wordt.'

Dat kan Rinus alleen maar beamen. Een vertrek naar het buitenland heeft meer voeten in de aarde dan hij dacht. Maar, realiseert hij zich, zijn vader zei vroeger al 'Voor niets gaat de zon op'. Dat geldt dus ook voor de zonnigere oorden.

Dekkingsgraad PDN

Een belangrijke graadmeter voor de financiële gezondheid van een pensioenfonds is de dekkingsgraad. De dekkingsgraad geeft namelijk aan hoe groot het pensioenvermogen is (de beleggingen zijn) ten opzichte van de pensioenverplichtingen (de verzekeringsverplichtingen). Eenvoudig gezegd geeft de dekkingsgraad aan of er voldoende geld in kas is om alle pensioenen, nu en in de toekomst, uit te betalen. De dekkingsgraad en de pensioenverplichtingen worden berekend op basis van de (van dag tot dag wijzigende) marktrente. De cijfers worden na elk kwartaal bekend gemaakt, nadat DSM haar kwartaalcijfers publiceerde.

Onderstaande tabel toont de dekkingsgraad en de vanaf 2005 bij de berekening gehanteerde marktrente. Dit betreffen 'virtuele' dekkingsgraden aangezien PDN geen historie heeft vóór januari 2007. De cijfers zijn een gewogen gemiddelde van de verplichtingen als ook het belegde vermogen van Pensioenfonds DSM-Chemie en Pensioenfonds Gist-Brocades.

Dekkingsgraad PDN (gebaseerd op marktrente)

	Dekkingsgraad	Gehanteerde marktrente vanaf 2005
Ultimo 2003	124%	
Ultimo 2004	133%	
Ultimo 2005	143%	3,70%
Ultimo 1ste kwartaal 2006	152%	4,20%
Ultimo 2de kwartaal 2006	151%	4,50%
Ultimo 3de kwartaal 2006	148%	4,10%

Wilt u meer informatie

Internetsite PDN

Meer informatie over PDN kunt u vinden op website:
www.PDNpensioen.nl

ServiceDesk: 045-5788100

Vragen over uw pensioen kunt u stellen aan een van onze medewerkers. Zij zijn bereikbaar op telefoonnummer 045-5788100. Zorg dat u uw administratienummer bij de hand hebt als u belt.

'Niet jojoën met de porte 'Er gaat altijd een

Beleggingen zijn voor elk pensioenfonds van levensbelang. De financiering van de pensioenen hangt immers grotendeels af van beleggingsresultaten en de indexatie zelfs helemaal. Die opbrengsten moeten dus steeds eersteklas zijn.

Daarom gaat PDN niet over één nacht ijs. In de vorige uitgave vertelden Ewout Gillissen en Ger van Neer over de aanpak van de beleggingsafdeling. Nu vragen we drie leden van de Beleggingsadviescommissie naar hun taakopvatting en hoe ze die waarmaken.

RAPPORTAGES

De Beleggingsadviescommissie werd door het bestuur in het leven geroepen om bestuursbeslissingen over beleggingen handen en voeten te geven. Ze te toetsen en van advies te voorzien. De commissie komt enkele malen per jaar bijeen. Men kijkt dan kritisch naar de uitkomsten van de uitgestippelde beleggingsstrategie. Elk kwartaal komen er uitgebreide rapportages van de resultaten op tafel. Aan de hand hiervan en van de inschatting van de huidige financiële markten, wordt de toekomstige richting van het beleid nader aangegeven. Zonodig wordt aanbevolen om de strategie bij te stellen.

Michel Ubachs: 'We gaan stevige discussie niet uit de weg'.

feuillessamenstelling'

eensluidend voorstel naar het bestuur'

Een geanimeerd gesprek met drie financiële deskundigen uit die commissie. Ze leggen uit dat de Beleggingsadviescommissie, naast twee bestuursleden als vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers, ook drie externe deskundigen telt. Twee van hen zijn hoogleraren. De derde, Rob Clement, is de voorzitter. Hij is met alle beleggingswateren gewassen. We praten met hem en met de bestuursleden Michel Ubachs en Jos op Heij.

EEN JUISTE STRATEGIE

Voorzitter Rob Clement doorliep een hele reeks beleggingsfuncties. Zo was hij twintig jaar lang hoofd beleggingen van Progress, het ondernemingspensioenfonds van Unilever. Na zijn vervroegde pensionering werd hij door andere pensioenfondsen gevraagd als onafhankelijk beleggingsadviseur. Daaronder waren de pensioenfondsen van Gist-Brocades en DSM-Chemie. Inmiddels samengevoegd tot PDN. Hij is nu drie jaar voorzitter van de Beleggingsadviescommissie. Aan hem de vraag of de commissie niet soms in de verleiding komt om zich te direct te gaan bemoeien met het beleggen zelf. 'Nee, absoluut niet, al zijn we vanzelfsprekend zeer geïnteresseerd in wat er gebeurt. Beleggen zelf, de invulling van het beleid, wordt hier door mensen gedaan die alsmaar bewijzen dat uitstekend te kunnen. De taak van de Beleggingsadviescommissie is zich te buigen over en het vaststellen van de beleggingsstrategie.' Hoeveel beleggen we in de uiteenlopende beleggingscategorieën? 'Precies. Zoveel procent in aandelen, zoveel in vastrentende waarden etcetera.'

GOED MAKEN

Is dat zo belangrijk? 'Ja, dat is cruciaal omdat de portefeuilverdeling die je kiest al voor 80% bepaalt wat je beleggingen op den duur gaan opleveren. Het allerbelangrijkste is dat deze portefeuille naadloos aansluit bij je geldelijke verplichtingen jegens de deelnemers. Als tweede punt moet de portefeuille zo hoog mogelijke rendementen opleveren. Hiermee vormen we buffers, zeg maar reservepotjes, die het mogelijk maken verantwoord risicovoller, dus kansrijker te beleggen voor de indexering. Die wordt daaruit betaald. Om dat te bereiken moet de portefeuille zo in elkaar zitten, dat er compenserende bewegingen in plaatsvinden.' Hoe moeten we dat zien? 'Dat wil zeggen dat als de ene belegging niet genoeg oplevert, bijvoorbeeld regenjassen in een mooie zomer, dit door een andere categorie, bijvoorbeeld zonnebrillen, in diezelfde periode wordt goedgeemaakt. Je moet spreiden zodat het gemiddelde resultaat op de lange duur goed is. Daarom gaan de discussies binnen onze club over de lange termijnverdeling van de portefeuille.'

Jos op Heij: 'Dit is geen commissie met alleen een formele functie'.

BELONEN

Bestuurslid Michel Ubachs maakt deel uit van de commissie namens de werknemers. Hij adviseert het bestuur al sinds 1995 over beleggingen. Michel Ubachs kwam 25 jaar geleden bij DSM en werd voor deze taak gevraagd vanwege zijn lange financieel-economische ervaring binnen en buiten het bedrijf. 'Het hele beleggingsbeleid houdt er rekening mee dat er ups en downs optreden op de beleggingsmarkten.' Soms zijn die wel erg heftig. 'Jazeker. Het is zelfs enkele keren voorgekomen dat de commissie tussentijds en direct na een ingrijpende gebeurtenis bij elkaar werd geroepen. Na 11 september 2001 zelfs binnen één dag met de vraag "Wat nu?". We hebben toen verschillende mogelijkheden bekeken. Uiteindelijk viel het allemaal mee, maar dat wisten we toen nog niet. We moesten voorbereid zijn op het ergste. Wij houden ons niet bezig met toekomstvoorspellingen, want dat kunnen we niet. Als pensioenfondsbelegger ben je op (middel)lange termijn bezig en daar liggen je beste kansen.' Nu is het toezicht op pensioenfondsen en hun beleggingen per 1 januari 2006 een stuk strenger geworden. 'Als ik naar dat nieuwe strengere toezicht kijk, dan zie ik dat we wel heel hoge dekkingsgraden nodig hebben om risicovoller te mogen beleggen. Je beperkt zo wel de risico's, maar ook de rendementen van het fonds. In financiële markten werkt het nou eenmaal zo dat risico's op de langere termijn meestal extra worden beloond.'

DEZELFDE BELANGEN

Bestuurslid Jos op Heij maakt deel uit van de commissie namens de werkgeversbestuursleden. Hij werkt bij DSM als directeur Treasury, de 'schatkistbewaarder' van DSM. Hij werkt 21 jaar bij de onderneming. 'Via benchmarks, vergelijkingen met hoe anderen het doen, meten wij voortdurend de prestaties van onze beleggers. Als wij een rendement van 15,5% halen - wat in 2005 bij PDC gebeurde - roept iedereen "wat mooi"! Is het toch ook. 'Ja, maar stel dat andere partijen dat jaar 20% scoren, dan is het toch aanleiding voor een goed gesprek. Per categorie achterhalen we hoe onze rendementen zich verhouden met die van andere partijen. Dit is geen commissie met alleen een formele functie, maar een die werkelijk iets voorstelt.' Michel Ubachs beaamt dit: 'We gaan stevige discussies niet uit de weg'. Er zitten bestuursleden van werkgeverskant en van werknemerszijde in de commissie. Zorgt dat niet voor patstellingen? De meningen kunnen gemakkelijk uiteenlopen. 'Ja dat kan, maar uiteindelijk komen we er altijd uit. Iedereen geeft elkaar de ruimte voor een constructieve discussie. Dat valt simpel te verklaren doordat alle partijen: werkgever, werknemers en gepensioneerden exact dezelfde belangen hebben: uitstekende beleggingsresultaten. Er gaat altijd een eensluidend voorstel naar het bestuur.'

BEHOEDZAAM, NIET TE CONSERVATIEF

Aan Rob Clement de vraag hoe hij, als externe vakman, het beleggingsbeleid van het pensioenfonds bij DSM door de jaren heen beoordeelt. 'Behoedzaam, maar niet conservatief. Met conservatief beleggen behaal je veilige, maar ontoereikende rendementen. Men heeft het veel beter gedaan dan de doorsnee rendementen. Dat was mogelijk omdat de beleggers steeds hebben geprobeerd nieuwe ontwikkelingen en bewegingen op de markt in hun voordeel te laten werken.'

Rob Clement: 'Welke risico's met welk soort beleggingsproducten het beste afdekken?'

Denk aan moderne categorieën als beleggen in grondstoffen. Men is daar ook steeds voor beloond. Sinds jaar en dag zitten de pensioenfonds DSM en Unilever in de top vijf van de best presterende Nederlandse ondernemingspensioenfonds. Ik voel me prettig bij zo'n beleid, dat zich niet laat opjagen door de waan van de dag.' Jos op Heij illustreert de lange termijn aanpak: 'Wij houden aandelen bijvoorbeeld langer vast dan veel andere pensioenfonds doen. Dit doen we in lijn met de beleggingsstrategie en om transactiekosten te sparen. Bepaalde grote risico's die je onderweg tegenkomt kun je met bepaalde instrumenten afdekken. Is bijvoorbeeld de beurs sterk gestegen, dan weet je dat na een sterke stijging vaak een sterke daling volgt. Dat laatste risico kun je overwegen af te dekken met derivaten, zeg maar speciale beleggingsproducten. Die fungeren dan als een soort verzekering tegen een steile daling.'

INSPELEN

'Ook valutarisico's - we beleggen veel in dollars - kun je afdekken. Dat wordt door het pensioenfonds voor de helft gedaan. Het percentage van afdekken kun je verhogen of verlagen, waardoor je enerzijds de kosten beïnvloedt en anderzijds de risico's. Hoe meer je afdekt, hoe hoger de kosten, maar hoe lager het risico. Ik ben vanuit mijn functie als directeur Treasury DSM bijzonder geïnteresseerd in dit vraagstuk dat steeds terugkeert. We voeren gesprekken over ontwikkelingen en kunnen er externe deskundigen bij betrekken als we over bepaalde zaken meer willen weten. We willen bijvoorbeeld de risico's steeds beter kunnen duiden en nieuwe beleggingsinstrumenten onderzoeken om te kijken of ze voor ons te gebruiken zijn.' Michel Ubachs: 'Voordeel is dat hier een klein, flexibel team de beleggingen doet. Een bekwame club die mooi kan inspelen op de ruimte die er is om nieuwe aantrekkelijke dingen te doen op het moment dat die zich aandienen. Er is een goede onderlinge collegialiteit.'

RISICO'S ONTRAFELN

Rob Clement, u kent de dagelijkse kanten van actief beleggen al jaren. Is er werkelijk zoveel veranderd? 'Ja, vroeger was beleggen vooral een zaak van kijken naar de soorten beleggingen en het rendement ("assets only") terwijl tegenwoordig ook de verplichtingen erbij betrokken worden, naast een goede analyse van de beleggingen zelf. Dat is een ander uitgangspunt. Je denkt nu goed na over hoe je welke risico's met welk soort beleggingsproducten het beste kunt afdekken. Het positieve daarvan is dat je moet zoeken en erachter moet komen welke risico's iets voor je opleveren en welke niet. Van groot belang is dat een pensioenfonds een langetermijnbelegger is. We hoeven niet in de komende maanden met een belegging te scoren, maar op den duur. Dat is iets heel anders en geeft je meer speelruimte een evenwichtige portefeuille op te bouwen.' Jos op Heij: 'Het is belangrijk dat je niet gaat jojoën met die portefeuille.' Rob Clement: 'Die voordelen van de lange termijnbelegger pik je gratis mee. Je hoeft je niet druk te maken of een product op dit moment makkelijk verkoopbaar is of niet. Belangrijker is dat het pensioenfonds geduldig verder koerst in de goede richting.'

Steeds meer oudere mensen kunnen niet goed zien

Gesproken versie Pensioencontact beschikbaar

Onlangs meldde gepensioneerde Henk Luit dat ook blinden en slechtzienden graag zelfstandig kennis willen kunnen nemen van de inhoud van Pensioencontact. Dat zou het beste kunnen met een gesproken versie van het blad.

Naar aanleiding hiervan werd vanuit het pensioenfonds in de uitgave nummer 45 een oproep gericht tot de lezers van het blad. Resultaat: 15 aanmeldingen voor de gesproken versie. Er is dus duidelijk vraag naar.

BESTE WEG

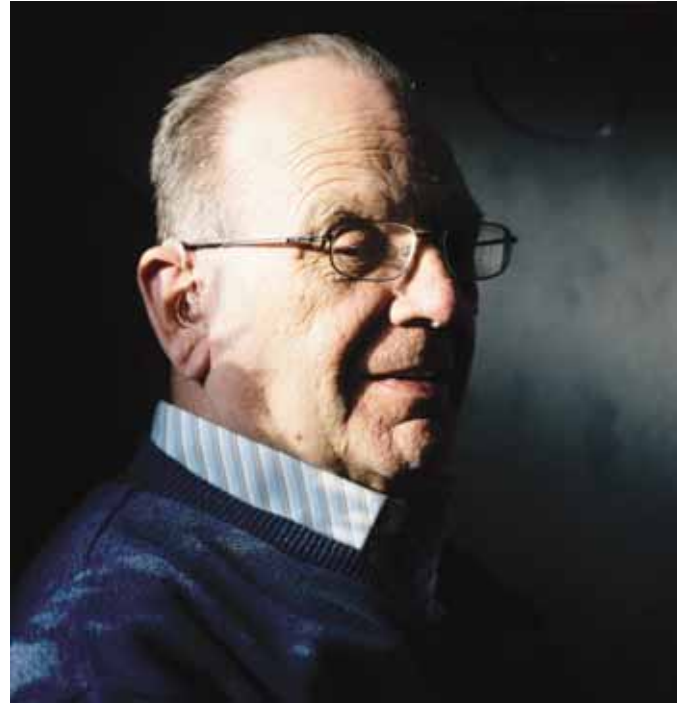
Henk Luit spreekt uit eigen ervaring. 'Ik vind het als blinde niet fijn als mijn vrouw Bertha steeds elk nummer van Pensioencontact moet gaan zitten voorlezen. Ze doet het weliswaar graag, maar ik wil haar daar niet mee belasten. Ik ben daarom blij met dit resultaat. Het grote voordeel van het nu gekozen systeem Daisy is, dat je elk artikel afzonderlijk kunt beluisteren. Ook kun je op een gewenst moment een reeds gelezen tekst nog eens herhalen. Dat is een stuk beter dan wanneer je de teksten uit het blad digitaal in Word ontvangt. Ik lees wel braille, maar een gesproken versie is veel beter hanteerbaar.'

VOLLEDIGHEID

'En dan heb ik het over het complete nummer. Ik krijg ook eens per week een uittreksel van de krant, maar daarin staat een selectie van artikelen. Waarom zou een blinde met minder informatie toekomen dan een ziende?' De hele inhoud van Pensioencontact heeft dus uw belangstelling? 'Ja, blinde gepensioneerden willen zo mogelijk nog meer weten wat er speelt. Je bent afhankelijk van je pensioen en wilt volgen hoe zich dat ontwikkelt. Daarom wil ik Pensioencontact helemaal kunnen lezen. Ik blijf, zo blijkt na de oproep, niet de enige te zijn.' Hij wijst erop dat de blindenbibliotheken de laatste jaren een grote vlucht nemen. 'Dat is niet voor niets zo. Er komen onder gepensioneerden steeds meer mensen bij die niet, of niet goed, kunnen zien.'

WITTE WAAS

Henk Luit heeft van nabij ervaren wat het betekent je gezichtsvermogen te verliezen. Hij weet ook hoe belangrijk het is om je daar niet bij neer te leggen en passief te worden. Hij merkte als scholier dat hij niet op het schoolbord kon lezen zoals de andere kinderen, ook niet toen de juffrouw hem vóór de eerste rij van de schoolbanken plaatste. De diagnose was hard: een erfelijke oogziekte die het netvlies langzaam maar zeker afbreekt en waar geen kruut tegen gewassen is. 'Het begon met nachtblindheid. De zichtkoker werd vervolgens steeds smaller. Vanaf 1972 kon ik geen boeken meer lezen en vanaf 1980 zie ik alleen nog een witte waas, ook

Henk Luit: 'Ik ben blij met dit resultaat'.

's nachts.' Vanwege zijn slechte ogen, werden de kansen van Henk Luit op een normale loopbaan sterk ingeperkt. 'Ik werkte van 1953 tot 1957 in een grossiersbedrijf, maar dat beviel niet. Voor veel functies bij Staatsmijnen kwam ik vervolgens eenvoudigweg niet in aanmerking.'

FSI

Het Fonds voor Sociale Instellingen FSI te Treebeek, waar hij zijn hele leven heeft gewoond, bood wel mogelijkheden voor iemand met zijn medische aandoening. Uiteindelijk kwam Henk Luit bij de schoenfabriek Emma terecht. 'Hier werkte ik aan productiemachines tot ik in 1971 een ongeval kreeg waarbij een arm stevig werd geraakt.' Na de revalidatie kon Henk Luit terugkeren bij FSI. Bij een reorganisatie ontstond er een vacature voor een telefonist. Hij kwam er voor in aanmerking. Daartoe leerde hij blind typen en hij kon later ook systeembeheerder van het telefoonnetwerk bij FSI worden. In 1996 - hij was toen 61 jaar oud - ging hij met VUT en is inmiddels dus zes jaar met pensioen. 'Ik had altijd bij het FSI-Spaarfonds premie ingelegd voor mijn pensioen. Die spaarpot voor de oude dag ging later op in de pensioenregeling van DSM en daar ben ik nu blij om.' Henk Luit gaat ervan uit dat er nog veel meer gepensioneerden zijn die een gesproken versie van dit blad willen. Op dit moment weet nog niet iedereen dat deze beschikbaar komt. Het zou me niet verbazen als zich meer geïnteresseerden in de loop van de komende tijd zullen melden.'

Handtekening

Hé, weer een mooie dag. De eerste gedachte die ik heb, wanneer ik 's morgens zo rond een uur of zes wakker wordt. Vroeger, toen ik nog in loondienst werkte, vond ik dat een tijdstip midden in de nacht. Nu ben ik klaarwakker en bruisend van energie om van alles te doen, voornamelijk leuke dingen. Op vakantie gaan, wandelen, videofilms maken, oppassen op de kleinkinderen, mijn tante van honderd opzoeken en luisteren naar verhalen van vroeger. En het tweemaandelijks keuzereisje met de trein maken, samen met mijn dierbare. Dat blijft amusant. De laatste keer, ergens bij Delft, zat een jongmens in Armanipak, haren dik in de gel, riekend naar Van Gils, met een strak gezicht driftig in een schrijfblok bezig te zijn. Tegenover hem een man in T-shirt, open kraag, een linnen tas tussen de voeten, stukken van de Ondernemingsraad lezend. Tja een mens is van nature nieuwsgierig en dus kijk je even per ongeluk naar de pennenvrucht van de jongeman. Hij was toe aan de twintigste handtekening. Och ja, oefening baart kunst. De OR-man bekeek het tafereel, rekte zich uit, zag genoeg en grijnsde. Tien minuten wisselden we geamuseerd blikken van verstandhouding uit.

Ja, het leven is mooi.

Zelf zet ik zoveel handtekeningen niet meer. De belastinginspecteur verlangt een DigiD-code van me. KPN, NS, Schoolbank en Essent nemen genoeg met mijn wachtwoord. Het reisbureau vraagt eveneens beleefd om mijn wachtwoord en de beveiliging van internet is tevreden met een code. E-mailen doe ik met een wachtwoord en gebruikersnaam.

Tja, het leven lijkt gemakkelijk. Ik ben tevreden. Er zijn echter medebewoners op deze aardkloot die geboren lijken te zijn om moeilijk te doen en het leven van hun medemensen zuur te maken. Zo iemand liep ik dus laatst tegen het lijf. Nou lopen, hij zat achter een balie en vroeg me het hemd van het lijf. Tot slot verzocht hij dwingend om mijn handtekening. Die geef ik graag. Kwestie ook van zelfpromotie. De zuurpruim bekeek mijn krabbel aandachtig en lang. Vergeleek met mijn handtekening in mijn paspoort en informeerde of ik wel dezelfde persoon was als op het document. Nu moet ik toegeven dat ik minder jong oog dan op de pasfoto en mijn handtekening is wat onleesbaarder en bibberiger geworden. Dat heb je als je ouder wordt. Uiteindelijk nam hij - duidelijk vol wantrouwen - genoeg met mijn uitleg.

Tuis bestudeerde ik mijn twee handtekeningen. Weinig verschil vond ik. Mijn dierbare constateerde droogjes dat ik mijn hele leven al zo'n kriebelschrift heb.

Maar ja, je wordt toch wat voorzichtiger. Op een zonnige namiddag op een bankje aan de boulevard in Los Cristianos, keek ik nog eens in mijn pas, frommelde een stuk papier uit mijn rugzak en probeerde met vaste hand mijn huidige handtekening sterker te laten gelijken op mijn kriebel uit vroeger jaren.

Een bruingebrande zoonbidder kwam naast me zitten, keek eens en nog eens.

'De boel aan het flessen, opa?' en weg was hij.